

James Bond a bratislavské tramvaje

27.01 2018 13:48, Redakce, Nezařazené

V roce 1987 zamířil do kin v pořadí již 15. film, v jehož hlavní roli vystupuje agent britské tajné služby MI6 James Bond. Děj filmu, jenž byl u nás distribuován pod názvem „Dech života“ (v originále *The Living Daylights*), se odehrává částečně také v Československu. James Bond v podání Timothyho Daltona navštěvuje Bratislavu, odkud později prchá se svou Bondgirl Karou Milovy (Maryam d’Abo) do Rakouska.

Ačkoli se děj odehrává v Československu, natáčet se u nás v dané době nesmělo, i když o to prý původně filmaři měli zájem (záměr přesvědčit socialistickou zemi, aby nechala na svém území natáčet film o útěku sovětského generála na západ, musel být ale předem odsouzen k nezdaru). A tak se na Bratislavu proměnila Vídeň, tedy některé její ulice. Nutno dodat, že si filmaři dali při natáčení záležet – měnily se názvy ulic, obchodů, po silnicích jezdily škodovky s československými poznávacími značkami atp. Do děje však byly zahrnuty také tramvaje, a to hned na několika záběrech. James Bond se dokonce jednou z nich přímo vezl a pozoroval, jak jeho pozdější přítelkyni Karu odvádí z tramvaje tajná policie.

Také u tramvají přitom bylo dbáno na to, aby působily pokud možno co nejvíce autenticky. V ulicích Bratislavy na sklonku 80. let ale jezdily jenom československé tramvaje typů T3 a K2 (a několik posledních vozů T2). Tyto tramvaje ale nikdy „na západě“ nebyly k dispozici, a tak pro úpravu na bratislavské vozy posloužily starší vídeňské dvounápravové vozy. Konkrétně šlo o tramvaje vídeňských typů L (motorové vozy) a I (vlečné vozy). Tyto tramvaje byly upraveny do „bratislavského provedení“. V interiéru tak bylo možné přečíst ve slovenštině údaje o max. rychlosti, nebo počtu míst k sezení a k stání. Nezapomínalo se pochopitelně ani na vnější úpravy – vozidla nesla číselné označení č. 9, nechyběly směrové cedule (linka směřovala do Karlovy Vsi) a na čelech a bocích tramvají byl i znak, jenž odkazoval na bratislavský DP.

Tramvaje byly rovněž přečíslovány, byť se skutečným značením evidenčních čísel používaným v Bratislavě měla finální volba pramálo společného. Pro natáčení byly použity dvě soupravy, které nesly obě identická „bratislavská“ čísla 4602+1390, tedy alespoň zvenku na čele a bočnicích. Ve scéně odehrávající se v interiéru vozidla je možné přečíst si ještě další čísla – na zadní plošině 169 a vpředu u řidiče 2366. Ani jedno z těchto čísel přitom neodkazuje na skutečná čísla, které tramvaje použité pro natáčení ve Vídni nesly. V případě motorových vozů šlo totiž o vozy ev. č. 550 a 551. Jaké konkrétní vlečné vídeňské vozy (ve filmu oba pod ev. č. 1390) byly použity pro natáčení, se nám však dopátrat nepodařilo.

Motorové a vlečné vozy použité ve filmu představovaly poslední generaci dvounápravových tramvají dodanou do Vídně. Dodávky motorových vozů (původně značených jako typ L_4) z vagónky SGP Simmering začaly v roce 1960 a ukončeny byly v roce 1962 po předání 110. vozu. Tramvaje obdržely ve Vídni ev. č. 501–610. Původně mělo být těchto vozů dodáno celkem 160, po dohodě s výrobcem ale bylo posledních 50 vyhotoveno již jako článkové tramvaje (typ F). V průběhu let 1965–66 byly všechny vozy označené jako typ L_4 upraveny pro provoz bez průvodčích a později po dalších úpravách byla část z nich přeznačena jako typ L. V závěru 80. let šlo již o výběhový typ tramvají, který se udržel v provozu do roku 1992, kdy byl vyřazen poslední vůz./p>

Tramvaje ev. č. 550 a 551, které si v Bondovce zahrály, byly vyrobeny v roce 1961 a do provozu zařazeny 19. 4. 1961 a 24. 5. 1961. V létě 1966 byly oba vozy upraveny pro provoz bez průvodčího. Od roku 1975 poté byly vedeny jako typ L. Pro natáčení byly upraveny v roce 1986, následně se vrátily do běžného provozu pod původními čísly. Vůz ev. č. 550 byl vyřazen 22. 12. 1989, vůz ev. č. 551 už o rok dříve – 5. 8. 1988.

Výroba vlečných vozů I3 byla zahájena v roce 1959 a běžela do roku 1962. Do té doby převzal vídeňský DP celkem 200 těchto vozů ev. č. 1701–1900. Většina těchto tramvají byla později rovněž upravena pro provoz bez průvodčích (celkem 130 vozů ev. č. 1701–1830) a označena jako typ I. V provozu se poslední tyto vozy udržely do roku 1989, neupravené (původní typ I3) do roku 1986.

Samotné natáčení s tramvajemi proběhlo ve Vídni mezi 6. 10. a 18. 10. 1986. Na Bratislavu se proměnily například oblasti ulic Währinger Straße, Antoniegasse, Hormayergasse a vozovny Kreuzgasse/Währing. Během natáčecích dnů musely být v části trasy nahrazeny tramvaje pravidelných linek č. 41 a 42. Tytéž „bratislavské soupravy“ se objevují ve filmu hned několikrát. Nechybí přitom ani „československý“ zastávkový označník na jedné ze zastávek. Tramvaj sice podle linkových orientací směřuje na konečnou Karlova Ves, James Bond však společně s ostatními cestujícími vystupuje z tramvaje ve vozovně, konkrétně ve vozovně Währing, resp. Kreuzgasse. Ta sloužila potřebám vídeňských tramvají v letech 1883 až 1993. Budova je dnes kulturní památkou a v jejích prostorách můžete nakupovat, neboť zde vznikla prodejna sítě Eurospar. Na místě filmové výstupní zastávky vyrostl bytový dům s garážemi.

Připomeňme, že znovu se v ulicích Vídně objevila „bratislavská souprava“ tramvají v květnu 2017, kdy si natáčení filmu připomněli fanoušci Jamese Bonda z Německa. Vozidla byla opět opatřena bratislavskými znaky a nápisy ve slovenštině, šlo však tentokrát o historické vozy typů L_4 ev. č. 548 a I3 ev. č. 1852. Po Vídni jezdily vozy ve dnech 25.–28. 5. 2017 opět pod čísly 4602+1390.

Text: Libor Hinčica

Url: James Bond a bratislavské tramvaje